

Entre confidencialitat i transparència

L'acord d'associació amb Europa necessita serenitat

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

La setmana passada el Centre d'Estudis i Recerca Socialdemòcrata va presentar la publicació *Europa en l'horitzó: vers una associació positiva*.

Per més enrevessat que sigui aconseguir conèixer l'abast i les conseqüències eventuais de l'acord d'associació amb Europa, ja que el Govern no disposa encara d'un estudi d'impacte, convindria que les negociacions en curs fossin administrades des de la serenitat. Tant pels que hi estan a favor com per part dels que hi estan en contra.

No estem parlant d'un acord puntual ni de curta durada. Caldrà, per part de tothom, preparar-se per a un llarg camí, amb episodis intensos i d'alta transcendència. Recordem l'acord comercial entre Andorra i la Comunitat Econòmica Europea, que va complir els trenta-dos anys d'aplicació el mes de juliol passat.

Estic convençut que, després del procés que va portar a la Constitució del 1993, estem vivint l'etapa més potencialment conflictiva de l'Andorra constitucional.

No vull pas dir que l'etapa actual sigui més difícil: sortir del paternalisme autoritari dels serveis dels Coprínceps per convertir el sistema institucional andorrà en un estat de dret, democràtic i social era probablement molt més complicat que fer front als reptes que ara se'ns plantejen.

Però no cal negar que l'escenari és complicat i que caldrà molta serenitat per part de tothom per fer-hi front.

L'acord d'associació amb la Unió Europea, els seus objectius econòmics i socials, els antecedents que l'envolten –l'acord comercial del 1990 i l'acord monetari del 2011–, poden propiciar una radicalització de posicions

que no ens ajudarà gens a consolidar Andorra.

L'escenari del debat ciutadà que l'acord d'associació amb Europa comporta hauria de ser multiforme. El Consell General hauria de tenir-hi un paper central, com el tingué durant el procés constituent en les dues legislatures que hi hagué entre el 1990 i el 1993. Majoria i minoria haurien de contrastar en aquell escenari les seves discrepàncies. Cada institució constitucional té el seu paper i em sembla que el Consell General no l'està assumint amb relació a l'acord d'associació amb la UE.

La negociació en curs a Brussel·les no permet encara afirmar que Andorra hagi aconseguit un bon acord d'associació amb la Unió Europea.

Hi ha diversos i importants interrogants damunt la taula de negociació que convindria explicar i diverses respostes que caldria argumentar.

Un exemple és la voluntat de la Comissió Europea de fer comprometre Andorra a establir en els tres anys vinents unes normes d'assistència mútua pel cobrament de deutes fiscals. Crec que no s'hauria d'acceptar perquè la

fiscalitat està fora de l'àmbit de l'acord d'associació.

Aquesta pretensió encara es fa més difícil d'admetre quan hem pogut llegir l'informe *Evasió fiscal global 2024*, de l'Observatori fiscal europeu, que dirigeix l'economista Gabriel Zucman, que es va publicar dilluns 23 d'octubre del 2023.

Abans d'obligar Andorra a assumir qüestions i aspectes que no caben en l'acord d'associació, ni hi han de figurar, la Comissió Europea hauria de posar ordre a casa seva.

Mentre les principals grans empreses multinacionals europees fan grans desplegaments d'enginyeria fiscal, a ciència i paciència de la Comissió Europea, veiem com els funcionaris de la Comissió volen insistir a imposar a Andorra i San Marino els principis de la "bona governança fiscal" i l'acompliment de les normes internacionals en vigor amb relació a la transparència i l'intercanvi d'informacions, l'equitat fiscal així com les normes mínimes que s'adrecen a lluitar contra l'erosió de la base d'imposició i el traspàs de beneficis. Uns principis que Andorra i San Marino ja respecten.

Per això cal dir, d'entrada, als nostres interlocutors que Andorra no pot estar sotmesa a sospita permanent mentre els organismes que ens volen sobrecontrolar observen de manera prou lleugera i sense actuar el que fan les grans multinacionals europees situant els seus beneficis en exòtics paradisos fiscals.

Som en una situació que necessitaria més unitat i més coordinació.

Certament, les institucions tenen un importantíssim paper en aquesta conjuntura. Cadascuna ha d'assumir el paper constitucional que li pertoca fer i no envair el camp de les altres.

El Consell General legisla, controla i impulsa l'acció del Govern. L'executiu administra i governa.

Però no és menys cert que cal sortir d'aquesta etapa anestèsica del "tot va bé" i passar a explicar a la ciutadania i als agents econòmics i socials tots els avantatges i també tots els inconvenients que apareixen en la negociació de l'acord d'associació.

Certament, la negociació amb la Unió Europea requereix molt sovint un escenari confidencial; cal facilitar l'entesa, l'apropament personal, la confiança. I certa confidencialitat ho fa més possible; però al final s'ha de posar negre sobre blanc i tothom té dret a saber sobre què s'ha parlat, i quines han estat les posicions de cadascú. La confidencialitat durant la negociació no és incompatible amb la transparència de les conclusions.

Que ningú es cregui que ja tenim al sac un bon acord d'associació.

Queda molt per fer i desplegar. I, sobretot, per avaluar perquè encara no disposem de cap estudi de l'impacte sobre l'economia i la societat del nou marc de relació amb la Unió. No és sobrer convidar que la serenitat per part de tothom presideixi i acompanyi aquesta etapa.

L'acord es qualifica d'històric; que ho sigui de veritat depèn de la serenitat amb què s'administra i de la voluntat de consolidació del país que es posi de manifest.